

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 DEP
0032 OSLO

Deres ref.
15/4145

Vår ref.
15/6312 - AEPE

Dato
08.12.2015

Høring - endringer i universitets- og høyskoleloven

Det vises til Kunnskapsdepartementets brev av 16. september 2015 med vedlegg.

Justis- og beredskapsdepartementet har ingen avgjørende innvendinger mot at det i universitets- og høyskoleloven § 5-4 foreslås begrensninger i klageinstansens myndighet. Beskrivelsen i lovteksten av hva som ikke kan overprøves, fremstår imidlertid som uklar, og vi ber Kunnskapsdepartementet vurdere om beskrivelsen av klageinstansens myndighet kan gjøres tydeligere.

Myndighetenes tilsyn bør primært være et tilsyn med *lovligheten* av virksomheten som utøves av den det drives tilsyn med, og reaksjoner som følge av et utført tilsyn, bør være basert på at lovgivningen i vid forstand (dvs. lov, forskrift, eventuelt enkeltvedtak) er brutt. Den foreslåtte bestemmelsen i § 2-1 tredje ledd skaper uklarhet med hensyn til om tilsynet er begrenset til et lovlighetstilsyn. Uklarhet om hva som kan være grunnlaget for tilsyn, skaper uforutsigbarhet for tilsynsobjektene, og det bør være klarhet på dette punktet. Det er tilsvarende uklart hva som kan danne grunnlag for reaksjoner i form av tilbaketrekking av fullmakter etter § 3-3 fjerde ledd. Ordet «kvalitet» er et vagt kriterium som i seg selv egner seg dårlig som grunnlag for tilsyn og reaksjoner.

Vi nevner også at det ut fra de foreslåtte endringene i § 3-1 er uklart hvilke typer «standarder og kriterier» som danner grunnlag for akkreditering. Etter vårt syn er det sentralt at en bedømmelse av om det er grunnlag for akkreditering så langt som mulig skjer på grunnlag av regler som er vedtatt i rette former, dvs. som lov eller forskrift i forvaltningslovens forstand. Vi ber Kunnskapsdepartementet ta med seg dette i det

videre arbeidet.

Forslaget til ny § 4-13 – Registrering i vitnemålsbanken

Etter forslaget skal vitnemålsbanken automatisk innhente og registrere enkeltpersoners identitetsopplysninger, samt informasjon om hvilke utdanningsinstitusjoner som inneholder opplysninger om vedkommende. Dette skal skje uten at den registrerte har samtykket på forhånd, og den registrerte skal ikke ha mulighet til å reservere seg mot registreringen. Kunnskapsdepartementet skriver at det er vurdert, men ikke funnet grunn til å åpne for at den enkelte kan reservere seg mot å bli registrert i vitnemålsbanken. Dette er begrunnet med at vitnemålsbanken bare videreformidler opplysninger (for eksempel vitnemål) når den enkelte registrerte initierer det, dvs. samtykker til videreformidlingen.

Vi legger til grunn at vitnemålsbanken vil innhente og registrere opplysninger om et meget stort antall personer ettersom registeret vil omfatte alle høyskole- og universitetsstudenter i Norge. Vi antar det blant disse personene vil være personer som aldri vil benytte vitnemålsbankens tjenester, for eksempel fordi de ikke har behov, eller fordi de ikke ønsker det (etter vår forståelse legges det ikke opp til at *bruk* av vitnemålsbanken gjøres obligatorisk). I lys av dette bør det etter vårt syn redegjøres nærmere for hvorfor den enkelte person ikke skal ha mulighet til å reservere seg mot å bli registrert i vitnemålsbanken («opt-out»). Det bør også redegjøres nærmere for om det er nødvendig at vitnemålsbanken overhodet innhenter og registrerer opplysninger om personer som ikke på forhånd har samtykket til å bli registrert («opt-in»). Slik vi forstår kravsspesifikasjonen det vises til i høringsnotatet, er både en «opt-in»- og «opt-out»-løsning teknisk gjennomførbart.

Vi viser i denne forbindelse til personopplysningsloven § 11 bokstav d hvor det er bestemt at den behandlingsansvarlige skal sørge for at opplysningene som behandles er relevante. I dette ligger også at behandlingen ikke må omfatte *unødvendige* personopplysninger, se Ot.prp. nr. 92 (1998-1999) side 114. Personopplysningsloven gjennomfører på dette punkt EUs personverndirektiv artikkel 6 nr. 1 bokstav c.

Det bør ved vurderingen tas i betraktning og vektlegges om det blant opplysningene som automatisk innhentes og registreres i vitnemålsbanken (uten den enkeltes samtykke eller mulighet for å reservere seg) kan være sensitive opplysninger, jf. personopplysningsloven § 2 nr. 8. For eksempel bør det vurderes om opplysningene om en students tilknytning til en eller flere bestemte utdanningsinstitusjoner vil kunne utgjøre opplysninger om noen av de forhold nevnt i personopplysningsloven § 2 nr. 8 bokstav a. Vi kan ikke se at dette er omtalt i høringsnotatet.

Forslaget til ny § 4-13 – Generelle kommentarer

Vi er enige i at behandlingsgrunnlaget for personopplysningene i vitnemålsbanken bør fastsettes i lov. Dette sikrer at det foreligger et lovlig behandlingsgrunnlag jf.

personopplysningsloven § 8. Samtidig trekker lovbestemmelsen, supplert med eventuelle utfyllende forskriftsbestemmelser, og personopplysningslovens alminnelige regler, opp grensene for den behandling som lovlig kan finne sted.

Når det gjelder den nærmere utforming av lovbestemmelsen, bør det fremgå tydelig hvem som er behandlingsansvarlig for opplysningene. I utkastet til § 4-13 (1) heter det at vitnemålsbanken «er eiet av departementet», samtidig som det i § 4-13 (4) heter at det skal fastsettes i forskrift «hvem som er ansvarlig for registeret». Det bør være klarhet om hvem som har behandlingsansvaret, og dette bør fortrinnsvis fastsettes i lovteksten. For eksempel kan det fastsettes i lovteksten at behandlingsansvaret ligger hos departementet.

Vi er tvilende til hensiktsmessigheten av formuleringen i utkastet til § 4-13 (2) hvor det heter at «Vitnemålsbanken vil gjøre det enklere for eier av vitnemål og karakterutskrifter å formidle sannferdig informasjon til de som har behov for å motta disse.» Vi antar intensjonen er å uttrykke at vitnemålsbanken skal legge til rette for at personer på en enkel måte skal kunne videreformidle sannferdig informasjon til mottakerne.

I utkastet til § 4-13 (3) heter det at vitnemålsbanken automatisk vil innhente og registrere «identitetsopplysninger som navn og fødselsnummer knyttet til utdanningsinstitusjonen». Ordlyden bør her være så presis som mulig slik at det fremgår *klart* hvilke personopplysninger vitnemålsbanken kan innhente. Den foreslåtte formuleringen i utkastet til § 4-13 (3) er etter vår vurdering ikke tilstrekkelig presis. Det bør presiseres *hvilke* «identitetsopplysninger» i tillegg til navn og fødselsnummer som eventuelt skal kunne automatisk innhentes og registreres i vitnemålsbanken.

Opplysningene som automatisk innhentes og lagres i vitnemålsbanken blir utlevert fra en rekke forskjellige institusjoner. Det bør fremgå om disse institusjonene er pålagt å utlevere opplysningene for registrering i vitnemålsbanken, i den utstrekning utleveringen ikke er basert på samtykke.

I utkastet til § 4-13 (3) heter det at «Resultater fra vitnemål og karakterutskrift kan kun utleveres fra utdanningsinstitusjonene når den registrerte initierer dette.» Vår forståelse, basert på beskrivelsen i høringsnotatet, er at *ingen* opplysninger skal kunne utleveres gjennom vitnemålsbanken uten at den registrerte initierer det, dvs. samtykker til utleveringen. Forutsatt at denne forståelsen er korrekt, mener vi det bør fremgå tydeligere i lovteksten at ingen opplysninger (herunder, men ikke begrenset til vitnemål, karakterutskrift, navn på utdanningsinstitusjoner den registrerte har studert ved etc.), kan utleveres eller tilgjengeliggjøres fra eller gjennom vitnemålsbanken uten at den registrerte på forhånd har samtykket.

Videreformidling av høringsuttalelser

Vi har forelagt høringen for Kriminalomsorgsdirektoret og Politidirektoratet. Politidirektoratet har igjen forelagt saken for Politihøgskolen. Høringsuttalelser fra *Kriminalomsorgsdirektoratet* og *Politihøgskolen* følger vedlagt.

Med vennlig hilsen

Harald Aass
fagdirektør

Åsta Elise Elden
førstekonsulent